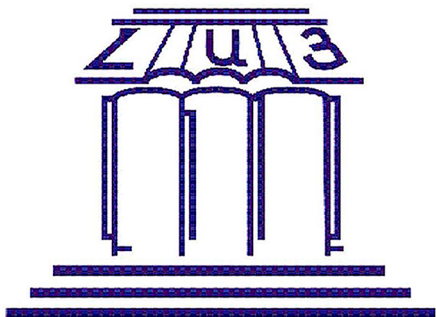

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ

ՍԻՍՆԴՈՎԵՊԵՐ

ՊՍՏԱՆԻԻՆ

ԳՐԱԴԱՐԱՆԸ

ՀԱՏՈՐ ԹԻԻ 48

ՄԷՄՆՈՆԻ ՀՍԿԱՆԵՐԸ

892
Մ-59

Դ. ՇԱՐԲ

ԹԻՒ 12

Հրատարակուեթիւն «ՍՍՀՍԿ-ՄԵՍԻՊՊ», Տպագրատան

«ՊԱՏԱՆԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԸ»

1. Էսմիսոս եւ Ապոլոն
2. Աֆսիոնոն
3. Թեաւոր Զին
4. Պահով
5. Պանսորա
6. Եղիա եւ ուրիշ Պատմութեան
7. Միսա
8. Անտեուած Կայծր
9. Սմայի
10. Մարդիկ ինչո՞ւ կ'ապրին
11. Օկիբր
12. Թեաեոս եւ Լաբիւրինթոսի Վիշապը
13. Լինչի Արարաթի վերելքը
14. Եփեսոս ինչպէս կը փորձեն մագլցիլ
15. Հայաստան 2330 տարի առաջ
16. Էսիպրն — իր կեանքը եւ գիւտերը
17. ”
18. Արեւունք դեպի հիւսիսային բեւեռ
19. Պիզարո եւ Ինֆանյի գանձերը
20. Ուղեւորութիւններ Ամերիկէի մէջ
21. Հասան, ձնեղուկ եւ Խուլ Խաչիկ
22. Վարդան Փիլիկկամերազի մը Գիւնը
23. Վահագն
24. Սասան Ծոռ
25. Կրակի դարը
26. Ծանրացած Կեղծամբ
27. Դարերը գլորեղով անխը ստեղծեցին
28. Ասա, Հսի Լինկ Շին եւ Բրբի
29. Առաջին ժամացոյցը
30. Կրակի Ուժը
31. «Եւ եղեւ լոյս»
32. ”
33. Լոյսի հրաշալիքները
34. 'Նոր ուժեր' նոր օրեր
35. ”
36. Երբ պիտի տանք գիտութեան յաղ-
բանակը...

892
Մ-59
կա

19 NOV 2011

ՄԷՄՆՈՆԻ ՀՍԿԱՆԵՐԸ

3500 տարիներ առաջ, եղիպտոսի մէջ կ'ապրէր Ամէն Հօտէպ անուն հզօր արքայ մը: Իր իշխանութեան առաջին օրերուն, Ամէն Հօտէպ պատերազմի ելած և գրաւած էր Սինայի թերակղզին և եղովպիոյ մեծագոյն մասը: Այս պատերազմներէն վերադարձին, Ամէն Հօտէպ Լուքսորի մօտ սիւնաղարդ մեծ տաճար մը կառուցանել տուած և Ամէն Բա մեծ աստուծոյ նուիրելով «Ամէնի Տունը» կոչած էր զայն: Այսպէս ան կը յուսար թէ՛ աստուածները սիրաշահիլ և թէ՛ յաւերժացնել իր անուան յիշատա-

կութիւնը, ինչպէս կը տեսնուի Ամէն
Հօտէպ շատ փառամոլ փարաւոն մըն
էր և իր վերջին օրերուն, այսքանով
ալ չբաւականալով, Նեղոսի ափին վը-
րայ ուրիշ տաճար մըն ալ շինել տա-
լով, այդ տաճարին առջեւ իր պատկեր-
ներով երկու մեծ արձաններ կանգնել
տուաւ:

Այդ արձանները 12 ոտնաչափ
բարձրութեամբ երկու հսկայ պատ-
ուադաններու վրայ կանգնած, 50 ոտք
բարձրութիւն ունեցող միակտոր քարէ
շինուած էին: Իւրաքանչիւրը իր գըլ-
խուն վրայ կը կրէր մի քանի ոտք
բարձրութեամբ հսկայ թաղեր ալ, ո-
րոնք Վերին և Վարին Եգիպտոսները
կը խորհրդանշէին:

Փառաւոր այդ թաղերը չկան այ-
լեւս, բայց 3500 տարուայ այդ հսկա-
ները կը կենան տակաւին, և այսօր կը
ճանչցուին որպէս Մէմնոնի հսկաները:

Այդ հին օրերուն, ուր յաճախ հը-
րաշքներ և ուրիշ զարմանալի բաներ կը

պատահէին, այս երկու հսկաներուն ալ
մողական ոյժ մը վերադրուեցաւ: Կը
պատմուէր թէ անոնցմէ մին առտուան
որոշ մէկ ժամուն քաղցր մեղեղի մը
կ'երգէր: Շատեր, որոնք բախտն ու-
նեցած էին լսելու անոր երգը, նախ
չէին հաւատացեր թէ այդ հսկան կըր-
նայ մանկական այդքան քաղցր ձայնով
մը երգել:

Այսպէս երբ յոյները առաջին ան-
գամ Եգիպտոս այցելեցին, լսելով Մէմ-
նոնի արձանին քաղցր երգը, շուտով ի-
րենց յատուկ բանաստեղծական կերպով
մը, տարօրինակ այդ երեւոյթը բացատ-
րելու համար աւանդութիւն մ'ալ ըս-
տեղծեցին:

Այս արձանը, կ'ըսէին յոյները,
Մէմնոն անուն Եգովպիացի իշխանի մը
խորհրդապատկերն է: Մէմնոն Յունաց
իշխանին դէմ Տրովադացիներու օգնու-
թեան գացած էր: Երբ Աքիլլէսի սը-
րով իյնալով ալ երկիր չվերապարձաւ,
էստ, Մէմնոնի մայրը, որ առտուան առ-

3760-54

տուածուհին էր, սկսաւ իր ցաւը ողբալով թափառիլ երկրի վրայ:

Էոս Թեփէ հասնելուն այս արձաններէն մէկուն մէջ նկատեց իր որդւոյն նմանութիւն մը, և սկսաւ ամէն առաւօտ այցելել զայն և ողբալ Մէմնոնի կորուստը:

Բացի յոյներէն ուրիշ շատեր ալ, այդ հին օրերուն, կ'այցելէին Մէմնոնի այս հսկայ արձանները, անոնց երգը լսելու համար: Այս այցելուներէն ամէնէն նշանաւորը եղաւ Հռովմայեցւոց կայսր Սէվէրոս, որ արձանին երգը լսելէ ետք, փափաքեցաւ, որպէս նշան իր երախտագիտութեան, դարմանել այն ֆլաանները որ մօտաւորապէս հարիւր տարի առաջ երկրաշարժ մը պատճառած էր երկու հսկայ արձաններուն: Եւ արդարեւ, մօտակայ բլուրներէն քարեր բերուելով այդ ծանր ֆլատը (քանզի արձաններէն մէկը ճաթած և վերի մասը գետին ինկած էր) դարմանուեցաւ: Բայց աւա՛ղ, այդ օրէն ի վեր,

Մէմնոն կարծես վշտացած Հռովմայեցի կայսրի մը կողմէ նորոգուելուն, լռեց և իր դիւթիչ երգը ալ չլսուեցաւ:

Լիւքսորի մէջ Ամէն Հօտէպի կողմէ կառուցուած փառաւոր տաճարին աւերակները կը մնան դեռ, և ամէն տարի, երկրիս բոլոր մասերէն, հնասէրներ կուգան այցելել զանոնք, ինչպէս նաեւ Լիւքսորէն ոչ շատ հեռու Քարնաքի հնութիւնները:

Քարնաքի հնութիւնները կը կաղմեն տաճարներու հսկայ շարք մը, տարբեր ժամանակներու մէջ և տարբեր փարաւոններու կողմէ, մին միւսին քով այնպէս մը կառուցուած որ մարդ կը փորձուի անոնց ամբողջութիւնը մէկ հսկայ մեհեան նկատել:

Մեհեաններու այս շարքին զլխաւոր մուտքն էր 60 ոտնաչափ բարձրութեամբ քարաշէն հսկայ դռն մը ու

տաճարին այդ մասը շինել տուող փա-
րաւոններուն կեանքին և պատերազմ-
ներուն նկարագրութիւնը: Թիւով եր-
կու են այս փարաւոնները — Սէթի Ա.
և Բամսէս Բ.:

Հող է նաեւ Բամսէս Բ.ի 60 ոտ-
նաչափ բարձրութեամբ միակտոր քարէ
արձանը որ մօտաւորապէս 1000 թօնօ
կը կշռէ: Այս հսկան, ինչպէս նաեւ
հոն զետեղուած մի քանի ուրիշ արձան-
ներ դժբախտաբար գետին ձգուեցան
և ֆլատուեցան պարսիկ ասպատակող-
ներու կողմէ:

Բամսէս Բ.ի ուրիշ մեծագործու-
թիւններէն են Աբխտոսի տաճարը և
Ապու Սիմպէլի մեծ քարադամբանը:
Այս վերջինը լեւան մը կողին շինուած
և բուն ինքն լեռը փորելով կազմուած
հսկայ տաճար մըն է: Սանդուխներու
երկար շարք մը կ'առաջնորդէ ներսի
մեհեանին, որ հարիւր ոտք լայնու-
թեամբ և 90 ոտք բարձր պատ մ'ունի:
Մուտքին զետեղուած են Բամսէսի եր-

կու միակտոր քարէ շինուած 60 ոտք
բարձրութեամբ արձանները: Տաճա-
րին պատերուն վրայ փորագրուած են
Բամսէսի կեանքը և Ասիոյ Խէթա կոչ-
ւող ցեղին հետ իր ունեցած պատե-
րազմներուն մանրամասն նկարագրու-
թիւնը:

Կը պատմուի սակայն թէ Բամսէս
Բ. որուն մեծագործութիւնները այնքան
տեղ կը գրաւեն ինք չէ կատարած բո-
լոր այդ զրուածները, այլ իր հօր Սէ-
թի Ա.ի գործերն ալ իբրեւ իրենը
ներկայացուցած է: Ուստի հօս զանց կ'ը-
նենք այդ պատմուածքներու յիշատա-
կութիւնը:

Քարնաքէն չմեկնած ստիպուած
ակնարկ մըն ալ կը նետենք այդ եր-
կու հսկայ Օպէլիսքներուն (քարկութող)
որոնք սիւներու մեծ տաճարէն քիչ մը
անդին կառուցուած կ'իշխէին այդ հին

քերով և օրհնութիւններով օժտուած իր հանրային կեանքն սկսաւ Հէտչէպսէտ իշխանուհին: Այցելեց Վարին և Վերին Եղիպտոսի բոլոր տաճարները, աստըւածներուն զոհեր և նուէրներ տալու, Լքեալ և նորոգութեան կարօտ տաճարները շէնցուց և վերադարձաւ Թեփէ արքայանիստ քաղաքը, ուր ուրոշուեցաւ զայն իրենց զահակից կարգել: Աստուածներու հաճոյ այս որոշումը շուտով իրագործուեցաւ:

Երկար տարիներ հայր ու աղջիկ հաւասար ուժերով տիրեցին Թեփէի մէջ, մին միւսէն աւելի սիրուած, մին միւսէն աւելի յարգուած:

Հօր մահէն ետք դեռ ատեն մը Հէտչէպսէտ առանձին վարեց պետութեան գործերը: Օր մըն ալ իշխանի մը հետ ամուսնացաւ, բայց հակառակ անոր որ այլեւս պետական բոլոր գործերն իր ամուսնին յանձնուած էին Հէտչէպսէտ թագուհին շարունակեց իր բարի գործերով ամէնուն սէրն ու յար-

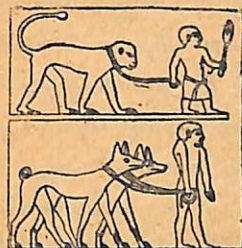
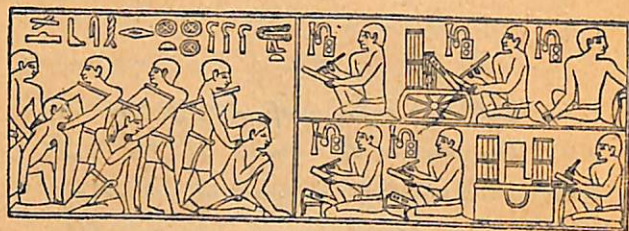
գանքը վայելել:

Այդ օրերուն էր որ թագուհին ուրաշեց Ամէն Րայի ի պատիւ և ի յիշատակ իր հօր, Մայր տաճարին մէջ երկու կոթողներ կառուցանել:

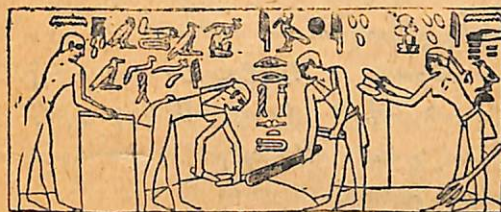
Անմիջապէս գործի ձեռնարկուեցաւ Աստանի քարահանքերուն մէջ կտրուեցան այդ երկու միակտոր քարէ մեծ կոթողները և հաստատուեցան Քարնաքի տաճարին մէջ իրենց յատկացուած վայրը:

Հէտչէպսէտ հրամանագրած էր զանոնք զետեղել այնպէս մը որ, «անսահման հեռաւորութիւններէն տեսնուին և երկիրն ամբողջ իրենց լոյսովը լուսաւորուի»: Արդարեւ այս երկու կոթողները, Քարնաքի տաճարին բարձրաբերձ սիւներէն ալ բարձր, իրենց ոսկեպատ զազաթներէն ցոլացող լոյսով երկար տարիներ պանծացուցին անունը թագուհիին և զայն կերտող արուեստագէտներուն:

Հէտչէպսէտ թագուհիին վերջին

376055

Հին եգիպտացիների և երկրագործական կեանքի պատկերներ

ուղղակի տաճար գիմեց և ողբազին օգնութիւն խնդրեց իր աստուածներէն։ Այնքան յողնած էր իր նախորդ գիշերւան հսկումէն, որ հոգ տաճարին սրբաբանին մէջ իյնալով քնացաւ։ Քունին մէջ երազեց որ աստուած իրեն երեւնալով մխիթարեց զինք, խոստանալով յարմար ատենին իրեն օգնութիւն զրկել։

Այսպէս Սէթոս ապաւինելով աստուծոյ, թշնամոյն դէմ ելաւ հողագործներէ, արհեստաւորներէ և վաճառականներէ կազմուած բանակի մը զըլուին անցած։ Վերջապէս բանակը նեղոսի աջ ափին վրայ, Սենեքերիմի բանակին դէմ Պէլիզիւմ քաղաքին մօտ դիրք բռնեց։

Այդ գեշեր երկու բանակներուն համար ալ անքուն անցաւ։ Եղիպտացիները, մեծէն մինչեւ փոքր, վախէն չէին կրնար քնանալ։ Ասորեստացիները, իմացած թշնամոյն անյոյս վիճակը, ուրախութեան, երգի, կեր ու

խումի անձնատուր եղած չքնացան։ Գիշերը բաւական յառաջացած էր երբահա մօտակայ դաշտերէն անհամար մուկերու բանակ մը Ասորեստացիներուն բանակատեղին յարձակելով զինուորներու ազեղներուն լարերն ու կաշիէ վահանները կրծեցին ու կերան։ Արշալոյսին, երբ ամէնը սուրբի ելած կռուի կը պատրաստուէին, Սենեքերիմի զինուորները դողահար նշմարեցին որ իրենց բոլոր յարձակողական զէնքերն ու պաշտպանութեան միջոցները անգործածելի դարձած էին։ Մեծ եղաւ իրենց երկիւղը, և բանակին մէջ աննկարագրելի իրարանցում մըն էր ծայր տուաւ։ Ժամ մը չանցած փախուստն սկսած էր արդէն, երբ Սէթոս բահերով և բրիչներով զինուած իր բանակին գլուխն անցած սկսաւ հալածել թշնամին և շատ մը գերիներ բռնելէ ետք յաղթական մայրաքաղաք վերադարձաւ։ Մեծ ուրախութիւններ տեղի ունեցան և ապա Սէթոս Պտա աստծու տաճարին

առջեւ իր արձանը կանգնել տուաւ ուր ձեռքին մէջ մուկ մը բռնած այս խօսքերով կը ներկայանար ան. «Նայեցէ՛ք ինծի և սորվեցէ՛ք յարգել աստուած-ները»:

Սեթոս փարաւորը դեռ երկար տարիներ տիրեց երկրին: Բայց օրէ օր խտացուց իր բռնութիւնները, այնպէս որ իր մահէն ետք, եզիպտացիք որոշեցին այլեւս չծղել որ միակ թագաւոր մը իշխէ իրենց վրայ: Ուստի երկիրը 12 մասերու բաժնելով 12 թագաւորներ ընտրեցին: Այս 12 թագաւորներու մէջ ամուսնութեամբ ազգականական կապեր հաստատուեցան, և ընդհանուրին որոշմամբ, անոնք ամէնքն ալ հանդիսաւոր երդումներով իրարու և ժողովուրդին խոտացան երբեք իրարու դէմ չգործել, իրարու սահմանները յարգել և արտաքին թշնամիներու

դէմ միասնաբար կռուիլ:

Մի քանի տարիներ անցած էին երբ նախանձն սկսաւ իր դերը ունենալ 12ներու յարաբերութեանց մէջ: Մանաւանդ օր մը զուշակութիւն մըն ալ լուեցաւ թէ 12 ներէն այն օր առաջին անգամ պղինձէ ամանով մը Պտալի արձանին նուէր մատուցանէ ամբողջ եզիպտոսի միակ թագաւորը պիտի դառնայ:

12 թագաւորները սկսան գաղտնաբար իրարու վրայ հսկել: Անցան օրեր, ամիսներ և տարիներ, ոչ մէկուն վախը իրականացաւ, ընդհակառակն ամէնքն ալ սիրով և համերաշխութեամբ կ'աշխատէին երկրին բարօրութեան համար:

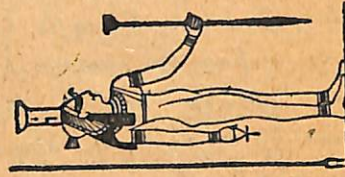
Յի մը իրենց բարեկամական կապերուն հետ իրենց ապագայ յիշատակն ալ ի մի ձուլելու մտքով միախորհուրդ որոշեցին իրենց արժանի յիշատակաւոր մը կառուցանել: Այս յիշատակարանը, որ շինուեցաւ ֆայումի մէջ,

Եզրիպտոսի հռչակաւոր Լաբիւրինթոսն էր: Ան ունէր 12 գաւիթներ, որոնց դռները դէմ հանդիման շինուած էին. իւրաքանչիւր գաւիթին շուրջը ճերմակ մարմարիոնէ սիւներով ուրիշ գաւիթ մը կար, ուր իւրաքանչիւր երկու սիւնի մէջէն բացուող դռներ տարբեր սենեակներու կ'առաջնորդէին: Այս սենեակներն ալ իրենց կարգին կ'առաջնորդէին ուրիշ սիւնաղարդ գաւիթներու, ու ասոնք ուրիշ սենեակներու, այն պէս որ անծանօթ մը շատ չանցած իւրարու յար և նման գաւիթներու և սենեակներու մէջ ճամբան կը կորսնցընէր: Այս սենեակներն թիւով 3000 էին: Կէսը գետնայարկ միւս կէսը առաջինին վրայ կառուցուած: Վերին սենեակները քուրմերուն բնակութեան յատկացուած էին: Ասոնք լաբիւրինթոսի ճիշդ կեդրոնը շինուած տաճարին յատուկ պաշտօնականներն էին: Իսկ վարի սենեակներէն 12ը յիշատակարանը կառուցանող թագաւորներուն

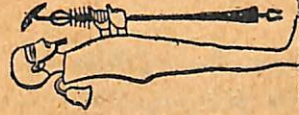
դամբարանները պիտի ըլլային, իսկ միւս սենեակները իրենց այնքան պաշտելի կոկորդիլոսներուն գերեզմանը:

Երբ լաբիւրինթոսի շինութեան աշխատանքները լրացան, 12 իշխանները Մեմփիս գացին հոն մեծ տաճարին աստուածներուն շնորհակալութիւն յայտնելու: Գահաբանական աղօթքները կատարեալ կանոնաւորութեամբ տեղի ունեցան, մինչեւ որ կարգը գինիի հեղման գայ: Արարողութեան այս բաժինը կ'օրինագրէր 12 թագաւորներուն կողմէ ոսկիէ սափորներով Պտայի սաքերուն գինի թափել: Արարողապետը սակայն, սխալմամբ, փոխանակ 12ի 11 սափոր բերած էր: Իւրաքանչիւր իշխան սափոր մ'առաւ և երբ կարգն եկաւ 12րդին և տեսնուեցաւ որ սափոր մը պակաս էր, Պսամէզիքոս իշխանը որ առանց սափորի մնացած էր, չուզելով ծիսակատարութիւնը ընդհատել տալ, գլուխէն սաղաւարտը հանելով «Ահա այս ալ իմ

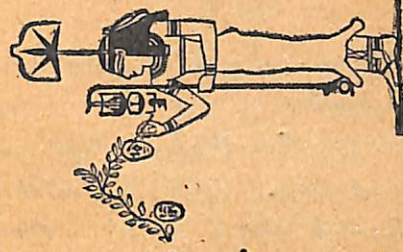
ԵՐԵՎԱՆԻ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ԽՈՐԴԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ

սափորս թող ըլլայ, լեցու՛ր զինին» ըսաւ քրմապետին։

Հաղիւ թէ Պսամէդիքոս այս բառերը արտասանեց, միւս իշխանները յիշելով միջանի տարի առաջ տարածայնուած գուշակութիւնը, իրարու երես նայեցան և սակայն չհամարձակեցան արարողութիւնը դադրեցնել։

Երբ պաշտամունքը լրացաւ 11 իշխանները գաղանի ժողով մը գումարելով խորհրդակցեցան իրենց ապագայի մասին։

— Մահուա՛ն արժանի է, ըսաւ անոնցմէ մին, վատարար առիթէն օգտուեցաւ որ մեր վրայ առաւելութիւն մը չահի։

— Ճիշդ է, ամէնքս ալ նկատած էինք արդէն թէ որքա՛ն փառասէր է, Հիմա մեծ թաղաւոր մը պիտի ըլլայ։

Ասոր վրայ ծեր իշխան մը ոտքի ելլելով ըսաւ։

— Լսեցէք եղբայրներս։ Արդարեւ գուշակութիւնը կատարուեցաւ իր

վրայ։ Բայց ինչէ՞ն գիտէք որ Պսամէդիքոս գիտմամբ ըրաւ այդ։ Մենք ալ ունէինք պղնձէ սաղաւարտներ, բայց կրցա՞նք դանոնք որպէս զահաբերութեան սափոր գործածել։ Կանչենք զայն, հարցովորձենք և հասկնանք թէ ինչո՞ւ առաջարկեց իր սաղաւարտը ուրպէս սափոր գործածել։ միթէ չէ՞ր գիտեր նախապէս եղած գուշակութեան խմատը և մոռցա՞ծ էր մեզի ըրած երգումը։

Այսպէս Պսամէդիքոս ներս առնըւելով խստիւ հարցաքննուեցաւ, ուր ան պնդեց թէ ինք երբեք այդ գուշակութիւնը չէր յիշած, այլ պարզապէս տրարողութիւնը չընդհատելու համար ըրած էր այդ բանը։

— Ճիշդ ըսածիս պէս, ըսաւ ծեր իշխանը, երբ ամբաստանեալը դուրս հանուելով իշխանները նորէն խորհրդակցիլ սկսան — ես կը հաւատամ թէ Պսամէդիքոս անմեղ է։ Այս գործին մէջ բաղդն է որ իր դերն ունեցաւ, Մեռ-

ցուցէք զինք եթէ կ'ուզէք. բայց պիտի պատժուիք ասոր համար: Գալով ինծի, չեմ կրնար ձեռքս վերցնել մէկու մը որուն երկինք իր պաշտպանութիւնը շնորհած է:

Վերջապէս երկար վիճաբանութիւններէ ետք որոշուեցաւ Պատէզիքոսը պաշտօնանկ ընել, զրկել զինքը թագաւորական իր բոլոր ստացուածքէն և իրաւունքներէն և Տելթա արքային լոյս արդիւնք որ անկէ յետոյ ոչ մէկ եղիպտական նահանգի հետ հաղորդակցութեան մտնէ:

Այսպէս Պատէզիքոս Տելթա արքային տառապանութեան մէջ երկար տարիներ մնաց: Տարիներ ետք, անգամ մը խորհուրդն ունեցաւ Պիւտոս քաղաքին Լատօնայի մեհեանը մարդ զրկել, հասկնալու համար թէ ե՛րբ և ինչպէս պիտի կրնար իր վրէժը լուծել և իրաւունքներուն տիրանալ:

Լատօնայի գուշակութիւնները ան-

սխալական էին. իրեն համար մեծ տաճար մը կառուցուած էր և երկրին ամէն կողմերէն ամէն տարի հռչակաւոր մարդիկ կը գիմ'ին հոն իրենց ապագային տեղեկանալու համար: Այդ մեծ տաճարին մէջ Լատօնայի խորանը ամենէն պատկառազգու շինութիւնն էր: Միակտոր քարէ շինուած հսկայ խորան մըն էր աս. ունէր 60 ոտնաչափ լայնք, 60 ոտնաչափ խորութիւն, իսկ վրան նոյն պէս մէկ կտոր քարէ 70 քառակուսի ոտնաչափ ձեղուն մը: Ահա հոս էր որ Պատէզիքոս թանկագին նուէրներով զրկեց իրեն հաւատարիմ ծառայ մը:

Պատարխանը չուշացաւ, որ կ'ըսէր.

— Վրէժդ ծովերէն, պղինձէ մարդոց ձեռքով պիտի գայ:

Դժուարահատկնալի այս պատասխանը աւելի շուարցուց խեղճ արքային: Ո՞վ պիտի երեւակայէր թէ պղինձէ մարդիկ, ատոնք ալ ծովէն, իր օդնութեան պիտի գային:

Սակայն և այնպէս շատ չանցած

իրականացաւ այս պատգամը: Նոյն տա-
րին կարգ մը յոյն զինուորներ, գէշ հո-
վերէն քշուած ստիպուած եղիպտական
ծովեզերք ապաստանեցան: Երկար օ-
րեր անօթի մնացած, սկսան զիւզերը
թալլել և ամէն կարգի նեղութիւն-
ներ տալ բնակիչներուն, որոնք իրենց
անծանօթ այս մարդիկը տեսներով տուն
տեղ ձգած կը փախչէին: Բարձրահա-
սակ, կատաղի այդ զինուորները պղին-
ձէ զրահներ ունէին:

Տելթայի սարսափահար ձկնորսնե-
րը շուտով ամէն տեղ տարածեցին այդ
մարդոց դործած անգլթութեանց լուրը:

Պսամէդիքոսն ալ լսեց պղինձէ
այդ մարդոց մասին:

— Լատօնայի գուշակութիւնն է,
ըսաւ ան, ու շուտով որոշեց զանոնք
գտնելու համար ճամբայ ելլել:

Պսամէդիքոս այս զինուորներու
պետին հետ բանակցելով սապէս հա-
մաձայնեցաւ. Յոյն զինուորները Յունաս-
տանէն զօրաւոր բանակ մը պիտի բե-

րէին: Այս բանակը պիտի օգնէր Պսա-
մէդիքոսին վերաշափելու համար իր
զահը: Այս ծառայութեան փոխարէն
յոյները պիտի ստանային տուտ նուէր
և բնակութեան համար քաղաք մը Ե-
գիպտոսի մէջ:

Միքանի ամիսներ չանցած յունա-
կան զօրամաս մը Տելթա ցամաք ել-
լելով Պսամէդիքոսի հրամանատարու-
թեամբ արշաւեց վերին Եգիպտոս:
11 իշխաններէն տասը հոգի պարտուե-
լով մահուան դատապարտուեցան իսկ
11րդը ներման արժանացաւ:

Շատ չանցած Պսամէդիքոս ամբողջ
Եգիպտոսի թագաւոր պսակուեցաւ և
Լատօնայի գուշակութիւնը իրականա-
ցաւ:

Ան Մեմփիսի մէջ նորոգեց Պտայի
տաճարը, հսկայ դուռ մը շինել տալով
անոր, ինչպէս նաեւ մեծ գաւիթ մը Ա-
պիս եղին համար: Այս գաւիթը 18 ոտք
բարձրութեամբ զեղեցիկ արձաններով
և սիւններով շրջապատեց:

Իր թագաւորութեան շրջանը տե-
ւեց երկար տարիներ խաղաղութեան
մէջ, եզիպտոս վերստին գտաւ իր
հին փառքի օրերը: Պատմէդիքոսի մա-
հէն ետք իր որդին Նաբո յաջորդեց
իրեն:

(ՎԵՐՋ)

Այս քիւով «ՊԱՏԱՆԻԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ»-ի
Դ. Եարքը կը լրանայ: Կը խնդրուի արտասահ-
մանի յարգելի բաժանորդներէն փութացնել Ե.
Եարքի կանխիկ բաժնեգիրք:

ՊԱՏԱՆԻԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԸ, չորրորդ Եարք, հաստատու
36 - 48, մամլոյ տակ են եւ կը հրատարակուին յաջոր-
դաբար: Փնտել Գրականագետու եւ Ֆուլիցներու մօտ:

Կը հրատարակուի ամէն Եարք

Հասք ձեռքէ 1 Ե.Դ.

ԿԱՆՏԵԼԻ Բաժանորդագրութիւն 12 քիւր 10 Ե.Դ.

Արտասահման 12 քիւր 10 Ֆրանգ կամ 50 սէնթ

Հասցէ՝

«SAHAG - MESROB»
25, Sharia Tewfik, Cai

<< Ազգային գրադարան

NL0376187

1111

25 SH. TEWFIK, CAIRO